

Verlag symposium 'Innoveren en groeien in de regio'

Dinsdag 11 november 2014
Saxion, Deventer

Aanleiding

Saxion en de Adviesraad voor wetenschap, technologie en innovatie (AWTI) organiseerden op 11 november 2014 gezamenlijk het symposium "Innoveren en groeien in de regio". De aanleiding voor AWTI om dit symposium te organiseren waren twee recente adviezen (Briljante bedrijven & Regionale hotspots) waarin het belang van goed functionerende regionale ecosystemen voor innovatie en groei van ondernemers benadrukt wordt. Een belangrijke partij in die regionale hotspots zijn de hogescholen. Saxion besteedt, via de opleiding Small Business, in haar praktijkgerichte onderzoek en het onderwijs veel aandacht aan de relatie met het MKB. Ook worden studenten in het Saxion Centrum voor Ondernemerschap aangemoedigd het maximale uit zichzelf te halen en worden zij ondersteund bij het opzetten van een eigen bedrijf. Bovenstaande vormde voor Saxion de aanleiding om het symposium te organiseren.

Inleidende presentaties

Ongeveer 90 mensen vanuit hogescholen en andere kennisinstellingen, overheden,

bedrijfsleven en intermediaire organisaties zijn aanwezig als het symposium om 13:30 uur wordt ingeleid door Ineke van Oldeniel, lid van het College van Bestuur van Saxion. Zij geeft aan dat bij hogescholen veel veranderingen hebben plaatsgevonden, maar dat de transformatie van de wereld van hogescholen nog niet is afgerond. Onderzoek is steeds belangrijker geworden, maar dit zou nog strakker om bepaalde thema's vormgegeven moeten worden. Ondernemerschap is hier belangrijk bij. Saxion heeft een partnerschap met Kennispark Twente, samen met de Universiteit Twente, de gemeente Enschede, Regio Twente en de provincie Overijssel. Dit samenwerkingsverband leidt tot valorisatie van het onderzoek binnen de universiteit in samenwerking met de hogeschool en de regio. Deze samenwerking is belangrijk.

Hogescholen en universiteiten zijn hierin complementair.

Vervolgens geeft Thecla Bodewes, raadslid bij de AWTI, een toelichting op de twee genoemde adviezen 'Briljante bedrijven' en 'Regionale hotspots'. Belangrijk in deze adviezen die de AWTI heeft uitgebracht is het besef dat 'het mkb' niet bestaat. Mkb-bedrijven verschillen qua innovatievermogen, groei en exportintensiteit. Het is uiteindelijk een kleine groep die zorgt voor economische groei en werkgelegenheid. Dit zijn groeibriljanten. Zij kunnen als voorbeeld dienen voor anderen en zouden dus meer geëtaleerd mogen worden en meer beleidsaandacht mogen krijgen. Met name hebben zij baat bij een effectief (regionaal) ecosysteem. Ten aanzien van deze regionale hotspots geeft Thecla Bodewes aan dat hier apart beleid nodig is per regio. Regionale hotspots zijn verschillend. De AWTI heeft een typologie ontwikkeld voor de verschillende hotspots. De taken van de overheid zijn

divers; op nationaal niveau zijn deze meer coördinerend en voorwaardenscheppend, regionaal is de overheid meer betrokken en kan zich meer bezig houden met het creëren van randvoorwaarden, toezicht houden en direct participeren.

Sessie 1: praktijkvoorbeelden

Na deze inspirerende woorden van beide gastvrouwen begint de eerste sessie met praktijkvoorbeelden, onder leiding van moderator Jan Douwe Kroeske. Paul Manwaring van Glimworm IT, Jan Wouters van Automotive NL en Roland Roijackers van de gemeente Helmond betreden het podium. Zij krijgen allen eerst de kans om zichzelf kort te introduceren.

Paul Manwaring vertelt dat Glimworm IT focust op 'enabling small businesses to use technology on their own'. Het bedrijf is altijd blijven innoveren en is kortgeleden de business van beacons ingestapt. Een beacon zendt een signaal uit wat opgepikt kan worden door je mobiel en hier kan vervolgens op gereageerd worden. Deze sector is booming en Glimworm IT is wereldwijd één van de frontrunners.

Automotive NL is een clusterorganisatie van de auto-industrie. Er zijn rond de 150 bedrijven verbonden aan deze organisatie en het focust zich onder andere op innovatie. De overheid wil innovatie vaak stimuleren, maar denkt hierbij eigenlijk alleen aan baanbrekende innovatie. Procesinnovatie, net zo belangrijk, wordt vaak vergeten. Volgens Jan Wouters leidt evolutie tot 'secure growth' wat ook nodig is om te blijven bestaan. Het is niet zo baanbrekend als revolutie, wat leidt tot 'risky growth'. Hierbij is er een kans op falen, maar de voordelen van succes zijn ook veel groter. Volgens Jan heeft 'revolutionary growth' vaak geen funding nodig omdat deze investeringen zichzelf terugverdienen. Juist 'evolutionary growth' zou meer gestimuleerd kunnen worden. Dit blijft vaak verborgen, maar heeft grote gevolgen.

De gemeente Helmond is bezig met het realiseren van een hotspot. Roland Roijackers geeft aan dat de gemeente hieraan wil bijdragen door te zorgen voor goede randvoorwaarden, onder meer door middel van een in 2009 opgezette gezamenlijke visie. De focus ligt hierbij ook op het cross-sectorale aspect van de hotspot. Meegenomen worden aspecten als onderwijs, onderzoek en ontwikkeling, de omgeving en de organisatievorm.

Het lastige aan innovatie in een industrie versus binnen een bedrijf lijkt vaak de termijn waarop de innovatie plaatsvindt. Het tijdsbestek waarin innovatie plaats zou moeten vinden verschilt volgens de sprekers van een aantal jaar (Automotive NL), tot minstens 5 jaar voor het opzetten van een campus die ook daadwerkelijk kan bijdragen aan innovatie (gemeente Helmond), tot op zijn hoogst 24 maanden (voor een innovatief bedrijf als Glimworm IT). Volgens Paul Manwaring is het belangrijk om snel in te springen op

veranderingen en duurzame relaties te creëren. Roland Roijackers geeft hierbij aan dat de gemeente vooral een rol heeft als facilitator van deze contacten.

Een belangrijke vraag waar de campus mee worstelt volgens Jan Wouters is hoe de snelle technologische ontwikkelingen, bijvoorbeeld op het terrein van ICT, in te bedden in de relatief trage automotive sector. Paul Manwaring geeft aan dat dit voor hem geen issue is; hij moet blijven innoveren want anders is het "einde verhaal". Hij gaat ook in op het belang van goed onderwijs. Het onderwijs moet herfocussen; meer gebruik maken van gastcolleges om de binding met de maatschappij te waarborgen. Glimworm IT maakt veel gebruik van

studenten; zij zijn degene die echt weten wat er gaande is. Roland Roijackers sluit zich hierbij aan; op de campus nodigen zij studenten uit wat leidt tot innovaties. En dit maakt het weer aantrekkelijk voor bedrijven om ook naar de campus te komen. De overheid zou dit kunnen stimuleren. Het is van belang dat de bedrijven en kennisinstellingen bij elkaar in de buurt zitten om tot samenwerking te komen.

Sessie 2: praktijkvoorbeelden

Na een korte pauze begint de tweede praktijksessie met de volgende sprekers:

- ▶ Louis Roux (Stedendriehoek innoveert)
- ▶ Kees Schöller (Saxion/Kennispark Twente)
- ▶ Floris Wolters (Solar Solutions Worldwide)

Louis Roux introduceert 'Stedendriehoek innoveert'. Dit is een regionaal samenwerkings-

verband dat gefinancierd wordt door de provincies en de regio Stedendriehoek. Het doel is om ondernemers te helpen met innoveren door te ontzorgen. Dit gebeurt onder andere door connecties tussen bedrijven te leggen of het helpen met aanvragen voor subsidies in Europa. Daarnaast zijn er vouchers beschikbaar die een bedrijf kan besteden bij

kennisinstellingen of andere bedrijven. Het is Louis Roux opgevallen dat het bedrijven helpt als er een regionale binding is. Kees Schöller is coach bij Saxion en Kennispark Twente en geeft aan dat Kennispark Twente een organisatie is die zich focust op innovatief ondernemen. Kennispark Twente bouwt mee aan het opzetten van bedrijven in samenwerking met het Saxion Centrum voor Ondernemerschap. Belangrijk in dit partnerschap is dat Saxion niet bang is om zelf ook te ondernemen.

Een voorbeeld van een bedrijf dat wordt ondersteund vanuit Kennispark Twente is Solar Solutions Worldwide van de gebroeders Wolters. Floris Wolters en zijn broer zijn hun bedrijf begonnen tijdens de opleiding. Floris Wolters studeerde 'Small Business' aan Saxion waarbij het onderwijs perfect aansloot op het starten van een eigen onderneming. Met hulp van andere bedrijven en een ingenieursbureau brachten ze hun ideeën in de praktijk, met als laatste troef de Solar Freezer. Dat is een systeem waarbij warmte wordt

gewonnen uit water. Floris Wolters vertelde over de hectiek die ontstond nadat de landelijke media hun innovatie een maand geleden oppikte.

Tijdens deze tweede sessie komt naar voren dat het ecosysteem heel belangrijk is om succesvol te zijn, maar niet bepalend. Louis Roux benadrukt het belang van eigenaarschap, waar het bedrijf van de starter zelf moet blijven. Het ecosysteem kan hulp en ondersteuning bieden, maar moet ook op gepaste afstand blijven. Dit is een gevaar wat schuilt in het aangaan van te sterke relaties. Het ecosysteem kan wel helpen en bijdragen, maar moet niet de eigenaar van de onderneming worden. Floris Wolters geeft aan dat Solar Solutions Worldwide ook zonder het ecosysteem gestart zou zijn. Het belangrijkste is passie en doorzettingsvermogen. Dat gezegd hebbende, er is duidelijk ook begeleiding nodig voor startende ondernemers. Zowel vanuit een hogeschool als vanuit een kennispark. Het ondernemersklimaat in Nederland is risk-averse. Ondernemen is risicovol; het kan inderdaad fout gaan, maar dat is een risico wat genomen moet worden. Ondernemers moeten leren om te gaan met stress, met de mogelijkheid tot falen en de mogelijkheid van het niet altijd kunnen genereren van de nodige inkomsten. Floris Wolters is zelf vaak ook dichtbij het faillissement geweest; elke keer hebben ze het net gered. De focus moet liggen op de lange termijn, en er is veel doorzettingsvermogen voor nodig. De begeleiding van een coach als Kees Schöller is belangrijk. Kees Schöller benadrukt het belang van relaties. Deze zijn belangrijk om gezamenlijk meer waarde te creëren. Het ecosysteem is hier belangrijk; het is de plek waar je elkaar kan en wil ontmoeten. Dit moet georganiseerd worden.

Paneldiscussie

Het laatste onderdeel van het symposium is de paneldiscussie waaraan de volgende personen deelnemen:

- ▶ Thecla Bodewes (raadslid AWTI)
- ▶ Paul Bijleveld (lector Regionale ontwikkeling Saxion)
- ▶ Marjan Weekhout (directeur Kennispark Twente)

Tijdens de paneldiscussie komt vooral naar voren dat het hele ecosysteem moet bijdragen aan het creëren van een omgeving waarin innovatie ruimte wordt geboden en waarin ondernemerschap wordt gestimuleerd. Het is niet de taak van alleen de overheid,

ook andere instellingen zoals Kennispark Twente hebben hier een belangrijke rol te spelen. Den Haag trekt zich langzaam terug uit de regio, net als veel andere intermediaire organisaties. Om dit (financiële) gat op te vangen moeten mkb-bedrijven ook

proberen geld uit Europa te halen. Zij zijn hier op dit moment vaak onvoldoende toe in staat. Dit hangt samen met de constatering dat Nederland zijn successen veel meer zou mogen etaleren, ook internationaal.

Tot slot werd de relatie tussen hogescholen en universiteiten even aangestipt. Op deze instellingen heersen verschillende culturen die nog niet altijd makkelijk aansluiting bij elkaar vinden. Hogescholen hebben een natuurlijke aansluiting op het mkb, en zouden zich hier nog meer op kunnen focussen.

Met een slotwoord van de gastvrouwen Ineke van Oldeniel en Thecla Bodewes eindigt om 17:00 uur het symposium.

Colofon

Het symposium vond plaats op dinsdag 11 november 2014, 13:30-17:00 uur, bij Saxion in Deventer. Dit verslag is opgesteld door AWTI en Saxion.

Contactpersonen:

Marcel Kleijn (AWTI, email: m.kleijn@awti.nl)

Frans Pol (Saxion, email: f.g.m.pol@saxion.nl)

